

Národní svatováclavská pouť 2011

Projev prezidenta Václava Klause

Stará Boleslav, 28. září 2011, 11.30 hodin

Vážený pane arcibiskupe,
vysocí představitelé církve,
představitelé státu, i města Brandýsa nad Labem - Staré Boleslavi,
milí účastníci Národní svatováclavské pouti,

děkuji za pozvání na dnešní slavnost i za příležitost zde i v letošním roce promluvit. Svátek svatého Václava je významným dnem naší země a byl jím dávno před tím, než se stal v roce 2000 - rozhodnutím parlamentu - státním svátkem České republiky. Legenda svatého Václava je jedním z konstitutivních prvků naší státnosti, je a byla vždy autentickou součástí našeho vnímání sebe sama i kontextu, v němž žijeme. O svatováclavskou legendu jsme se opírali, na ni jsme navazovali, byla a je pro nás inspirací a přimlouval bych se za to, aby tomu tak bylo i v budoucnu.

Právě k tomu, aby byla naše budoucnost taková, jakou bychom si ji mít přáli, a aby byla budoucností, která bude kontinuitou s minulostí, a nikoli jejím opuštěním, bych zde dnes chtěl říci pár slov.

Řada tendencí, prosazujících se v dnešním světě a v různé míře i u nás, mne znepokojuje a domnívám se, že znepokojuje i mnohé z Vás. Stále více se utvrzuji v přesvědčení, že k nim nesmíme mlčet a že se s nimi nesmíme smířovat. Bylo by dobře, kdybychom o nebezpečí, které z nich plyne, uměli mluvit nahlas a společně. Ukázalo se - v poslední době zejména uzavřením sporu o vlastnictví svatovítské katedrály na Pražském hradě i rychlým postupem společné práce vládní a církevní komise pro narovnání vztahu mezi státem a církvemi - že postup v dohodě přináší výsledky.

Jsem sice jen vnějším pozorovatelem současných diskusí v římskokatolické církvi, ale domnívám se, že nás obdobným způsobem trápí stále rychleji se rozpadající hodnotový systém, který ještě donedávna charakterizoval a vlastně i definoval naši civilizaci, náš civilizační okruh, svět, který nazýváme Západem, naši Evropu, ke které patříme a vždy jsme patřili.

Při pohledu kolem sebe vidíme, že "pokrokáři" všeho druhu vedou soustavný a stále nezakrytější útok na naše tradiční společenské hodnoty a ctnosti. Vlastenectví je vydáváno za šovinismus. Demokratický stát za překonanou instituci, která má být obětována ve prospěch

nadstátních uskupení, která nikdy nemohou získat demokratickou legitimitu. Přirozeně strukturovaná národní společenství se svými hlubokými tradicemi, duchovními a kulturními hodnotami, vycházejícími ze staletých zkušeností a z životů mnoha předchozích generací, jsou erodována politickým tlakem na přijetí multikulturalismu jako oficiálně naordinované ideologie. Vše přirozené, a proto dosud většinově spontánně přijímané, je vydáváno za překonané a málo zajímavé. Vše tradiční a konzervativní je vydáváno za zastaralé a nemoderní, je zesměšňováno a je vylučováno ze společenského dialogu.

Odpovědnost za své činy a za svůj život, odpovědnost vůči druhým, a to nejen těm nejbližším, je vystřídávána povrchními a formálními pózami. Tradiční rodina, základní jednotka každého dalšího celku lidského uspořádání, odvěké prostředí pro vztah muže a ženy, pro výchovu nových generací, ale i pro samozřejmou mezigenerační pomoc a solidaritu, je vystavována stále ostřejším útokům módních postojů, které pro vybrané skupiny velmi nevybíravými způsoby vyžadují nejrůznější, v minulosti nikdy neexistující privilegia. Přijetí života jako nepřetržitého úsilí o hledání jeho smyslu, pocit vlastní odpovědnosti za sebe a jiné, a radování se z každého sebemenšího zdaru v tomto úsilí jsou vystřídávány nárokem absolutního a z vnějšku zaručeného štěstí. Faleš sociálního státu nezaslouženého blahobytu ničí vše tvůrčí a individuální a otupuje talenty, aktivitu a pracovitost, neboť ta se přestává vyplácet.

Při setkáních s představiteli církve se často shodujeme v tom, že je tento trend mimořádně nebezpečný a že je nezbytné se mu aktivně postavit. Nepochybují, že v mnoha farnostech, zvláště těch venkovských, se u nás o těchto jevech hovoří, ale církev by měla svou významnou autoritu v nezanedbatelné části celé naší veřejnosti uplatňovat více a hlasitěji i v debatě celospolečenské.

Snad je mi dobře rozuměno. Nehoruji pro účast církve v každodenních politických půtkách, ale přimlouvám se za jasné a zřetelné ANO-ANO, NE-NE ve veřejných střetech o hodnoty a občanské ctnosti, které jsou ohrožovány falešnými proroky takzvaného pokroku a modernismu. Říkat to nahlas je nezbytné. Vím, že tak mnozí činí. Vím, že je Benedikt XVI. za mnohé své tolik potřebné konzervativní postoje terčem nevybíravých útoků. Doba, kterou žijeme, však má tolik nebezpečných rysů, že nechat ve veřejném prostoru dominovat jen oportunistické modernisty se nakonec vymstí všem. Jsme v době, kdy je nutno riskovat i nepochopení, kdy je nutno vystavit se daleko více než dříve nepříjemným střetům, jakkoli se zdá, že v nich má druhá strana momentálně převahu, zejména mediální.

Sám za sebe se z pozice prezidenta republiky snažím na tyto jevy soustavně upozorňovat, bojovat s nimi, nepřecházet je mlčením. Jsem navíc přesvědčen, že počet těch, kteří se již nechtějí smířovat s neustálou defenzívou a ustupováním, u nás i ve světě roste.

Nemám nejmenší ambice říkat církvi, co má dělat. Vážím si mnoha jejích představitelů, vím, že jsou to lidé vzdělaní, lidé s velikou lidskou i historickou zkušeností, lidé, kteří nejednou projevili obdivuhodnou statečnost, lidskou i morální sílu i oddanost idejím, na nichž naše civilizace a její kultura vznikly a na jejichž základě se rozvíjely.

Proto jsem pokládal za důležité právě na tomto místě a právě v tento den vyslovit svůj možná o něco méně slavnostní, ale o to naléhavější apel. Budu doufat, že si ho nevyložíte jako nezdvořilost hosta na Vaší slavnosti, ale jako veřejně prezentované zamyšlení nad reálným rizikem, kterému náš tisíciletý český stát, jako součást křesťanské civilizace, aktuálně čelí. Národní svatováclavská pouť je k připomenutí si těchto věcí vhodnou příležitostí. Loni jsem zde řekl, že nám dává možnost „na chvíli se zastavit a s dostatečnou pokorou si uvědomit, že jsme součástí dlouhé civilizační, kulturní a státní tradice.“ Zkusme na to myslet i ve všední dny.